RECEPTAREA CURENTELOR, DIRECȚIILOR ŞI TENDINȚELOR DIN FOLCLORISTICA ROMÂNEASCĂ ÎN BUCOVINA (II)

ELENA PASCANIUC

The Reception of the Movements, Directions and Trends of the Romanian Folkloristics in Bukovina (II)

(*Abstract*)[*]

The ideas and tendencies of modernizing the Romanian society advanced by the scholars of the Romanian territories in 1848 and afterwards had a national character of enlightening and romantic inspiration. Three of the cultural objectives promoted by Romanian scholars – the exploration of the past invested with ethical value for contemporaries; the pleading for an original national literature inspired by Romanian realities and folk creations; the collectingof folk literature expressions – are closely related to the realization of the "notable theoretical beginnings" in the field of Romanian folklore.

An important role in the development and evolution of the Romanian folklore school had Vasile Alecsandri, as an enthusiastic representative of the romantic trend. The basics of the Romanian comparative scientific folklore are due to the encyclopedic scholars Al. I. Odobescu and B. P. Hasdeu. The methodology and the working tools they have imposed on the act of collecting folkloric materials have put the first step towards the scientific legitimacy of the entire group of ethnological sciences. The work and activity of Ovid Densusianu remain decisive for the Romanian folklore in the first half of the 20th century. As a trendsetter in his methodological conception, he predicts the study of folklore in close connection with philology and the necessity of comparing Romanian folklore with foreign folklore. The orientations proposed by Nicolae Iorga, the sociological school founded by Dimitrie Gusti (focused on the writing of rural monographs) and the one founded by Constantin Brăiloiu, the creator of the Romanian ethnomusicology, are also decisive for the evolution of this research field.

In the particular case of Bukovina, the arrival of the revolutionaries from Moldavia and Țara Românească in Chernivtsi, the national-cultural emancipation, the collection and valorization of the folk creation, the constant work of Vasile Alecsandri, who wrote folklore articles and collected folk songs and poems for the first two Romanian periodicals which appeared in Chernivtsi – all that was a powerful impetus for awakening interest in the field of folklore. I. G. Sbiera, Simion Florea Marian, Dimitrie Dan, Elena Niculiță-Voronca remain the reference names for folklore in Bukovina,

[*] Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXVI**, *2* (53), p. 507–519, Rădăuți – București, 2019

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)

as they have also inspired generations of folklore collectors. Their affiliation with folkloric movements or schools that have contributed to the affirmation of Romanian folklore as an independent science is analyzed in the following article.

Keywords: Romanian folklore, movements, directions, schools, representatives, folklorists from Bukovina.

În plan european, şcolile folcloristice s-au grupat în funcţie de domeniile din care au împrumutat criteriile metodologice: din ştiinţele socioumane sau din ştiinţele naturii. Şcoala antropologică engleză, Şcoala geografică (istorico-geografică) finlandeză, Şcoala istorică, Şcoala arheologică, Şcoala sociologică au avut fiecare rolul lor la un moment dat în evoluţia disciplinei. Dintre toate, în spaţiul cultural românesc un ecou mai puternic şi adepţi mai numeroşi a înregistrat Şcoala geografică, ale cărei principii metodologice au dat avânt cercetărilor de folclor comparat promovate de Alexandru Odobescu, B. P. Hasdeu (savanţi enciclopedişti legaţi şi de esenţa gândirii romantice), Lazăr Şăineanu, Ovid Densusianu, A. Schulerus, Tache Papahagi.

Deşi începuturile folcloristicii româneşti stau sub semnul disciplinelor istorice – şcoala Vasile Alecsandri, de exemplu, imprimă romanticilor folclorişti o târzie orientare latinistă, comparativ cu momentul afirmării Şcolii Ardelene (secolul al XVIII-lea) –, evoluţia ei se datorează disciplinelor filologice mai mult decât altor ştiinţe socio-umane. Metoda de culegere a folclorului a fost fixată sub influenţa metodologiei lingvistice, obţinându-se texte folclorice înregistrate şi transcrise mai fidel, iar analiza textului folcloric oral se realizează prin raportare la istoria şi teoria literară, la estetică, utilizând concepte din sfera lor de manifestare. Integrate unor curente, câteodată contribuind la consolidarea lor teoretică, şcolile folcloristice s-au deosebit prin criteriile de ordin metodologic pe care le-au promovat, cu scopul de a găsi metode de cercetare cât mai adecvate materialului „străvechi" supus cercetării.

În ultimele două decenii ale secolului al XIX-lea, principiile metodologiei ştiinţifice de culegere şi cercetare a literaturii orale româneşti erau trasate (prin chestionarele lui Alexandru Odobescu, B. P. Hasdeu, Nicolae Densusianu) şi apăruseră şi primele contribuţii notabile, unele chiar savante, la studierea ştiinţifică a creaţiei orale şi a obiceiurilor tradiţionale româneşti.

Conducător al direcţiei noi, comparativ-istorice şi precursor al Şcolii filologice în folcloristica românească, B. P. Hasdeu şi-a asumat şi sarcina creării unor instrumente de lucru ştiinţifice necesare în fixarea principiilor pe care le formulase. Chestionarele alcătuite de el: *Obiceiele juridice ale poporului român. Programa*[1]

[1] B. P. Hasdeu, *Obiceiele juridice ale poporului român. Programa*, Bucureşti, Tipografia Societăţii Academice (Laboratorii Români), 1878, 61 p.; ediţia a II-a, 1882. Chestionarul a fost publicat iniţial în „Columna lui Traian", anul VIII, nr. 8, august 1877, p. 407–420 şi nr. 9, septembrie 1877, p. 427–447. Pentru date şi comentarii relevante privind reeditările şi ecourile pe care le-au avut în folcloristica românească scrierile lui Hasdeu, referitoare la cultura populară şi, în cazul de faţă, chestionarele, vezi: Bogdan Petriceicu Hasdeu, *Folcloristica*, I–II, ediţie critică, note, variante, comentarii de I. Oprişan, Bucureşti, Editura Saeculum I.O., 2008, cu substanţialul capitol „Note, comentarii şi variante" (p. 211–314).

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)

(apărut în volum, în primă „ediție oficială", în anul 1878) şi *Programa pentru adunarea datelor privitoare la limba română*[2] (apărut în volum în 1884) au oferit posibilitatea învățătorilor[3] de la sate de a culege materialul folcloric şi etnografic în mod organizat, iar prin explicațiile şi solicitările de care erau însoțite, se insista asupra respectării principiului autenticității. Complementar principiului de culegere fidelă a produsului folcloric, B. P. Hasdeu prefigura şi principiul verificării culegerilor, prin confruntarea datelor obținute de anchetatori cu informații de la alți subiecți din acelaşi loc: „c) dacă au aflat ceva de la un singur om, să mai cerceteze şi de la alți doi-trei, pentru a se încredința că lucrul se petrece, în adevăr, aşa cum s-a spus; d) să aducă orice zicătoare, doină sau altceva din gura poporului ce s-ar afla în legătură cu obiceiul povestit în răspuns; e) să dea oricât de multe amănunte asupra fiecărui lucru, dar să lase fără răspuns acele întrebări, în privința cărora nu au nicio ştiință sigură"[4].

La momentul apariției primului chestionar, tipărit în „Columna lui Traian", în anul 1877, Sim. Fl. Marian, pe atunci preot în Siret, colabora deja din 1869 la periodicele întemeiate de savantul profesor în Bucureşti („Traian", „Columna lui Traian"), intrase în sfera de influență a acestuia şi-i cunoştea concepția despre cultura populară; foarte curând, avea să fie considerat el însuşi unul dintre reprezentanții şcolii folcloristice conduse de Hasdeu. Este important de amintit că 1877 este şi un an de referință pentru activitatea etnografică şi folclorică a cărturarului bucovinean, biograful său, Mircea Fotea stabilind (din informațiile preluate din corespondența lui Marian) că e momentul în care „S. Fl. Marian începe să se gândească la strângerea şi ordonarea într-un mare corpus a tuturor elementelor culturii populare"[5]. Într-o scrisoare către profesorul bucureştean, Marian îi prezenta schița unui plan sistematizat al materialului folcloristic adunat la acel moment în 26 de tomuri, trasând astfel perspectiva pentru viitoarele lui cercetări şi modul lor de valorificare: „I. Poesii – 10 tomuri; II. Proză – 3 tomuri; III. Datine – 11 tomuri; IV. Mitologie daco-romană – 2 tomuri"[6].

Tot o scrisoare a lui Sim. Fl. Marian către B. P. Hasdeu, datată 19/31 decembrie 1877, relevă modul în care folcloristul bucovinean a receptat apariția chestionarului

[2] Idem, *Programa pentru adunarea datelor privitoare la limba română*, Bucureşti, Tipografia Societății Academice Române, 1884, 16 p.

[3] Alcătuirea celor două chestionare i-a fost cerută lui B. P. Hasdeu de G. Chițu în august 1877, pe când era ministru al Cultelor şi Instrucțiunii Publice. Patru ani mai târziu, în 1882, G. Chițu era ministru al Justiției şi, mulțumit că „Inițiativa ce am luat [...], prin elaborarea de către eminentul nostru profesor şi director al Arhivelor Statului, domnul Hajdeu, a «Cestionarului» pentru culegerea moravurilor şi instituțiunilor juridice din viața poporului român, a dat fructe şi rezultate destul de satisfăcătoare, grație concursului şi iubirii de studiu a învățătorilor şi institutorilor la care am făcut atunci apel", adresa aceeaşi invitație judecătorilor de țară. Bogdan Petriceicu Hasdeu, *Folcloristica*, II, p. 220–221.

[4] Bogdan Petriceicu Hasdeu, *Folcloristica*, I, p. 57.

[5] Mircea Fotea, *Simeon Florea Marian folclorist şi etnograf*, Bucureşti, Editura Minerva, 1987, p. 78.

[6] *Ibidem*.

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)

privind *Obiceiele juridice ale poporului român*. Pentru importanța lor, redăm două pasaje: „Stimate domnule! Fiind în zilele trecute la Cernăuți, am dat în cabinetul de lectură a[l] Societății pentru Literatura şi Cultura Poporului Român din Bucovina peste «Columna lui Traian» din lunele august şi septembrie. Destul că, din toate articolele ce conțin aceste două numere, «Programa pentru adunarea obiceielor juridice ale poporului român» mi-a fost mai bătătoare la ochi şi, de aceea, până ce n-am citit-o din fir în păr, nu m-am lăsat. Sfârşind-o, am văzut că această programă mi-ar trebui numaidecât la culegerea obiceielor române cu care mă ocup de un timp îndelungat. [...] Deci, nu-mi rămase alta nemica decât ca să mă adresez către d-voastră şi să vă rog a-mi trimite acele două numere, care îmi vor fi un îndreptariu foarte bun la culegerea datinilor, mai cu seamă că cea mai mare parte a întrebărilor din această programă se referesc la datinile [pe] care le prepar eu acuma spre publicare. Dacă împrejurările pecuniare nu mi-ar fi prea slabe, atunci mi-aş procura întreagă «Columna lui Traian» din anii 1873–1877 şi următori, ştiind prea bine că din aceasta mult mi-aş putea complecta datinile ce voi să le public sau cel puțin cu mult mai bine aş putea să mă orientez întru lucrarea şi studierea acestora”[7]. Editorul I. Oprişan merge chiar până la a aprecia că tonul entuziast şi recunoaşterea chestionarului ca necesar îndrumător în cercetarea terenului, afirmate de Marian în rândurile de mai sus, dau „întreaga măsură a ecoului extraordinar pe care apariția primului dintre chestionare l-a avut în conştiința contemporanilor”[8].

Modelul de chestionar al lui Hasdeu şi-a arătat utilitatea doi ani mai târziu, în 1879, când folcloristul bucovinean a difuzat un „Apel” pentru ornitologie în „Amicul familiei”, cerându-le şi el culegătorilor să-i trimită legende, poveşti, datini, credințe, obiceiuri, proverbe şi cîntece despre păsări, fără să adauge „nimica de la sine”. Se observă interesul pentru fixarea unei tehnici de notare, ca şi precizarea ariei de investigare. În urma informațiilor adunate, el publica prima monografie etnografică, *Ornitologia poporană română* (1883) în care intenționa sistematizarea tuturor reprezentărilor populare despre domeniul cercetat. Acelaşi plan l-a urmat şi pentru volumul *Insectele în limba, credințele şi obiceiurile românilor. Studiu folcloristic* (1903), dar acum informațiile sunt solicitate mai ales prin corespondență.

Prin toate lucrările sale de referință: *Descântece poporane române*, 1886; *Nunta la români* (1890); *Înmormântarea la români* (1892), *Naşterea la români*, (1892); *Sărbătorile la români. Cârnilegile* (I, 1898), *Păresimile* (II, 1899) şi *Cincizecimea* (III, 1901), în care se identifică şi o coordonată „moderat comparatistă”, fără excese comparative latiniste, Sim. Fl. Marian ilustrează monografismul etnografico-folcloristic. El şi-a construit monografiile dedicate „trilogiei vieții” şi sărbătorilor cu gândul de a fi reprezentative pentru români şi cu intenția exhaustivității. Difuzarea unor apeluri la culegere însoțite de chestionar, excerptarea asiduă şi „cu acribie” a materialului folcloric literar publicat în periodice care circulau şi în alte provincii româneşti în afară de Bucovina, de unde are, firesc, corespondenții cei mai numeroşi – sunt

[7] Bogdan Petriceicu Hasdeu, *Folcloristica*, II, p. 232–233.
[8] *Ibidem*.

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)

acțiuni care dovedesc tocmai acest lucru. Studiile sale monografice ilustrează tipul mixt al acestui instrument ştiinţific de lucru, etnografic şi folcloristic (literar). Impregnate de „clarviziunea atât de specifică tuturor demersurilor sale", monografiile *Nunta la români* (1890), *Naşterea la români* (1892) şi *Înmormântarea la români* (1892), subintitulate de autorul lor „studii etnografice", au fost analizate de Ovidiu Bîrlea drept „monografii descriptive, cu înfăţişarea etapelor principale ale fiecărui obicei", a căror valoare este dată în egală măsură de expunerea „lipsită de stufozităţi şi ocoluri, cum apar în atâtea descripţii etnografice, orânduind faptele în capitole organice, scoase din osatura obiceiului, potrivit importanţei lor"[9].

După realizarea volumelor proprii prin metoda utilizării chestionarului, Sim. Fl. Marian a sprijinit şi proiectul iniţiat în 1904 de Ministerul Cultelor şi Învăţământului din Viena, de adunare şi apoi de publicare într-o „mare arhivă de stat" a cântecelor populare, cu melodiile lor, din ţările aflate sub autoritatea Monarhiei. Se dorea ca această colecţie, „o operă ştiinţifică de valoare perenă", să fie un cadou pentru cea de-a 60-a aniversare a urcării pe tron a impăratului Francisc Iosif. Sarcina supravegherii muncii de culegere sistematică a folclorului românesc din Bucovina i-a fost încredinţată profesorului M. Friedwagner[10]. El a organizat comitetul care trebuia să coordoneze adunarea materialului folcloric literar şi muzical. Culegerea pieselor folclorice s-a făcut pe baza chestionarului alcătuit de Sim. Fl. Marian şi Gustav Weigand[11], distribuit în 1 000 de exemplare. Friedwagner a reuşit să adune 10 000 de piese lirice, însoţite de 2 500 de melodii, dintre care cele mai multe au fost adunate de învăţătorul şi folcloristul Alexandru Voievidca.

Studiilor monografice de tipul celor realizate de Sim. Fl. Marian li se adaugă monografiile rurale, locale, datorate unor învăţători şi preoţi pătrunşi de spiritul şcolii create de Spiru Haret. În Bucovina, iniţiatorul monografiei locale este preotul şi folcloristul Dimitrie Dan, care publică în 1893 lucrarea-foileton *Lujenii. Biserica, proprietarii moşiei, satul şi locuitorii lui* (*schiţă istorică, topografică şi etnografică*)[12]. Câţiva ani mai târziu, în 1897, apare monografia *Comuna Straja şi locuitorii ei. Studiu istoric, topografic şi folkloric*[13], în care informaţiile istorice sunt mereu verificate şi întărite prin prezentarea documentelor vechi dar şi a tradiţiilor locale

[9] Ovidiu Bîrlea, *Istoria folcloristicii româneşti*, ediţie îngrijită şi bibliografie de Carmen Banţa, cuvânt-înainte de acad. Sabina Ispas, Craiova, Editura Aius, 2010, p. 302.

[10] În anul 1900, M. Friedwagner a fost numit profesor la Universitatea Francisco-Iosefină din Cernăuţi. Pentru un deceniu, el îi urmează lingvistului Theodor Gartner la Catedra de filologie romanică a Facultăţii de Litere şi Filosofie. În anul universitar 1903/1904 a fost ales decan al acestei facultăţi, iar din toamna anului 1910, până la sfârşitul lui aprilie 1911, a fost rectorul Universităţii cernăuţene.

[11] Paul Leu, *Simion Florea Marian, ctitorul etnografiei române*, ediţia a III-a, revăzută şi adăugită, Suceava, Editura „George Tofan", 2013, p. 314.

[12] Dimitrie Dan, *Lujenii Biserica, proprietarii moşiei, satul şi locuitorii lui*, în „Gazeta Bucovinei", anul III, 1893, nr. 45, p. 1–2; nr. 46, p. 1–3; nr. 48, p. 1–3; nr. 49, p. 1–2.

[13] Idem, „Comuna Straja şi locuitorii ei. Studiu istoric, topografic şi folkloric", Cernăuţi, Societatea tipografică bucovineană, Editura ziarului „Patria", 1897, 121 p.

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)

ce „istorisesc" viața satului în care cărturarul Dimitrie Dan a fost preot. Monografistul inserează consistente capitole în care sunt descrise obiceiurile şi ritualurile la naştere, nuntă şi inmormântare, însoțite de orații sau bocete, iar ultimele trei capitole conțin credințe populare locale, strigături şi „chiote" (54 de texte), bocete (11 texte), ca şi 4 satire „asupra țiganilor". Volumul este prefațat de o „Înainte cuvântare", în care monografistul bucovinean Dimitrie Dan îşi justifica demersul, îndemnându-i şi pe alți intelectuali de la sate să-şi asume sarcina tezaurizării folclorului românesc din satele Bucovinei: „Pe de altă parte, am căutat cu lucrarea mea izvorâtă din dragoste față cu poporul românesc să îmboldesc şi pre alți bărbați culți ca să descrie comunele în care trăiesc, în care s-au născut sau [pe] care le cunosc foarte bine. Şi dacă ar face-o aceasta cei chemați, mai ales preoții şi învățătorii, care se află în cel mai intim contact cu poporul şi prin urmare trebuie să-l cunoască foarte bine – se înțelege dacă o voiesc aceasta – atunci un istoriograf, şi iar mai ales un etnograf sau folclorist, care ar ave[a] să scrie asupra poporului nostru, n-ar bojbăi prin întuneric şi n-ar trebui să alerge din sat în sat – o întreprindere pe cât de costisitoare, pe atât de anevoioasă şi truditoare –[,] ci şi-ar scoate cele trebuincioase din tratatele monografice bazate pe adevăr şi neinfectate de tendințe răuvoitoare, ca dintr-o fântână plină de apă curată şi netulburată. Dar noi, românii bucovineni [,] avem chiar nevoie să adunăm toate tradițiile, credințele şi obiceiurile poporului nostru, căci popoarele dimprejurul nostru ne împun pe nesimțite obiceiurile lor, iar timpul, care dărâmă şi schimbă toate, se atinge şi de credințele şi obiceiurile strămoşeşti şi le modifică necontenit, deci avem datoria s[f]ântă să conservăm cele ce ne-au mai rămas neschimonosite"[14]. Două idei din fragmentul citat credem că pot fi reținute pentru actualitatea lor: 1) preotul Dimitrie Dan observa necesitatea realizării unor instrumente de lucru alcătuite cu onestitate pentru evoluția unei ştiințe la început de afirmare atunci; 2) el nu vorbeşte de dispariția faptelor de cultură tradițională, ci de transformarea lor, influențată de timp ori de contactul cu „celălalt". Această realitate o cunoştea foarte bine, deoarece o particularitate a activității sale pe terenul culturii tradiționale a fost constanta documentare pentru elaborarea unor studii monografice despre câteva din naționalitățile care locuiau în Bucovina[15], studii în care Dimitrie Dan a integrat şi elemente considerate reprezentative pentru folclorul lor.

În prima istorie a fenomenului literar care s-a manifestat în spațiul geografic şi politic numit Bucovina până la momentul 1918, *Istoria literaturii române din*

[14] *Ibidem*, p. 2.

[15] Dimitrie Dan: *Armenii orientali din Bucovina*, Cernăuți, Tipo- şi Litografia concesionată Arch. Silvestru Morariu-Andrievici 1891; *Țiganii din Bucovina*, Cernăuți, Tipo- şi Litografia concesionată Arch. Silvestru Morariu-Andrievici, 1892; *Lipovenii din Bucovina*, Cernăuți, Tipo- şi Litografia concesionată Arch. Silvestru Morariu-Andrievici, 1894; *Evreii din Bucovina*. *Studiu istoric, cultural, etnografic şi folcloric*, Cernăuți, Societatea tipografică bucovineană, 1899; „Rutenii din Bucovina. Schiță etnografică", extras din „Analele Academiei Române", Memoriile Secțiunii Literare, seria a II-a, tomul XXXV, Bucureşti, Librăriile Socec & Comp., 1913; *Obiceiuri şi credințe armene la naştere, nuntă şi înmormântare*, Cernăuți, Societatea tipografică bucovineană, 1904.

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)

Bucovina 1775–1918 (în legătură cu evoluţia culturală şi politică)[16], autorul ei, profesorul cernăuţean Constantin Loghin, inserează un capitol în care îi prezintă pe folcloriştii Bucovinei. Şi sunt amintiţi doar doi: Sim. Fl. Marian şi Elena Niculiţă-Voronca. Analizând activitatea primului pe terenul culturii tradiţionale, Constantin Loghin făcea observaţia că zecile de lucrări şi studii publicate de muncitorul folclorist, care „i-a dat operei sale toată ştiinţa minţii, i-a împrumutat toată cunoştinţa savantului, i-a dat toată priceperea specialistului şi seriozitatea omului", se adresau încă de pe atunci mai degrabă unui cerc restrâns de specialişti decât „cititorului laic", căruia „îi va stoarce cel mult un sentiment de recunoştinţă pentru cunoştinţele vaste şi pentru munca cinstită"[17]. Istoricul literar constata că, spre deosebire de „depărtata Academie Română din Bucureştii Regatului Român", bucovinenii contemporani folcloristului nu s-au arătat pregătiţi să înţeleagă „noua cale" pe care acesta o deschidea în domeniile etnografiei şi folclorului („Bucovina n-a ştiut să-l aprecieze pentru această operă, din care puţin s-a încălzit"[18]) şi se întreba, la două decenii de la moartea lui Simeon Florea Marian: „Ce ne rămâne din această operă imensă a lui?". Un răspuns peste timp ar putea fi cel formulat de cercetătorul Ion Alexandru: „Monografiile lui Marian rămân valabile ştiinţific peste timp, datorită atitudinii moderate şi înţelepte a autorului în ordonarea informaţiei, fără ca prin metodologia adoptată să se frizeze pozitivismul vulgar"[19].

Totuşi, Sim. Fl. Marian a fost şi creator de şcoală folcloristică în Bucovina. Dimitrie Dan şi Elena Niculiţă-Voronca au fost influenţaţi şi susţinuţi în activitatea lor folcloristică de academicianul bucovinean. La rândul lui, Marian a utilizat în propriile lucrări informaţiile folclorice primite de la cei doi discipoli, menţionându-le contribuţia în notele cu care-şi completa volumele.

Autoare a uneia din cele mai reprezentative opere pentru etnologia românească, *Datinele şi credinţele poporului român adunate şi aşezate în ordine mitologică*[20], operă rămasă neîmplinită (în sensul că a apărut doar primul volum din cele trei anunţate), Elena Niculiţă-Voronca s-a format ca folcloristă sub influenţa lui Sim. Fl. Marian, dar şi a lui Atanasie M. Marienescu. În istoria folcloristicii româneşti, Elena Niculiţă-Voronca se încadrează orientării post latiniste. Stabilită în Bucovina după 1880, începe să fie preocupată de tradiţiile populare de aici şi de portul popular. Culege credinţe şi datini populare, poveşti pe care le publică în revista „Familia" a lui Iosif Vulcan (*Ficiorul cu cămaşa de aur*; *Ionică Făt-Frumos*; *Femeia urs* etc. – variante inedite). Tot aici publică şi studiul de folclor *Strigoii*

[16] Constantin Loghin, *Istoria literaturii române din Bucovina 1775–1918* (în legătură cu evoluţia culturală şi politică), Cernăuţi, Tipografia Mitrop[olit] Silvestru, 1926.

[17] *Ibidem*, p. 132.

[18] *Ibidem*.

[19] Ion T. Alexandru, „Monografii folcloristice literare", în Sabina Ispas, Nicoleta Coatu (coord.) *Etnologie românească. Folcloristică şi etnomuzicologie*, II. *Metodologie. Arhive. Instrumente de lucru*, partea a 2-a, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2010 (în continuare se va cita: *Etnologie românească*, 2010).

[20] Elena Niculiţă-Voronca, *Datinele şi credinţele poporului român adunate şi aşezate în ordine mitologică*, Cernăuţi, Tipografia Isidor Wiegler, 1903.

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)

(1898). Ziarul „Românul" din Bucureşti îi publică poveşti (*Fiarele, slugi credincioase*; *Povestea celor 1002 feciori*) şi credinţe populare (1891), dar şi studii referitoare la credinţe şi obiceiuri de Paşti, care prefigurează colecţia de *Datine şi credinţe...* În revista ieşeană „Rândunica", Elena Niculiţă-Voronca publică, pe lângă poezii şi poveşti, câteva studii despre această specie populară (*Despre poveşti*, 1893; *De-ale noastre. Povestea vorbei*, 1895). Mai publică texte populare culese sau articole de folclor şi în revistele: „Sămănătorul" (Bucureşti), „Junimea literară" (Cernăuţi), „Ghiluşul" (Balota-Gorj), ca şi în „Convorbiri literare" (Bucureşti).

În anul 1903, folcloristа din Bucovina tipăreşte la Cernăuţi, într-un tiraj mic, *Datinile şi credinţele poporului român adunate şi aşezate în ordine mitologică*, o carte prin care Elena Niculiţă-Voronca, preocupată să păstreze „spiritul poporului, precum şi limba lui", aspira să-şi conducă „onoraţii cititori" pe „drumul în pământul înţelenit al mitologiei române"[21]. Tot în prefaţa lucrării, folcloristа aduce lămuriri şi cu privire la metodologia culegerii: „Am scris fidel ceea ce am auzit, nu am adăugit şi nu am omis nimică, chiar dacă mi-a părut ceva naiv. [...] Tot ce stă în lucrarea aceasta e cules de mine, de munca altora nu m-am folosit"[22]. Urmând orientarea mitologică a lui Ath. M. Marienescu, materialul folcloric, „reprodus cu o transcriere aproximativă a textelor"[23], a fost ordonat de Elena Niculiţă-Voronca după criteriul mitologic al celor patru elemente cosmice primordiale: pământ, apă, aer, foc, fiecare capitol grupând textele folclorice care îl oglindesc, indiferent de specie.

Apărută într-un moment când în folcloristica românească se deschidea „un câmp nou de conceptualizare metodologică", susţinut de orientarea „fermă şi bine întemeiată" a lui Ovid Densusianu, privitoare la cooperarea cercetării filologice cu cea folclorică, lucrarea *Datinele şi credinţele...* a intrat imediat în atenţia acestuia. Densusianu a criticat dur (şi nu a fost singurul în epocă) lucrarea, în *Curs de filologie romanică* (1904–1905), considerând că aduce prea puţine texte care să poată constitui documente lingvistice („numai 50, 60 de bucăţi, din cauza cuvintelor mai rare, sunt valabile"[24]) şi include prea multe doine deja cunoscute din alte colecţii. Totuşi, mai târziu, în studiul *Viaţa păstorească în poezia noastră populară* (1922–1923) el citează adesea texte lirice sau epico-lirice din culegerea realizată de Elena Niculiţă-Voronca. Mai aproape de vremurile noastre, Ovidiu Bîrlea apreciază lucrarea folcloristei din Bucovina pentru informaţiile folclorice „aproape în întregime inedite", iar cercetători ai culturii tradiţionale româneşti au remarcat că „monografia Elenei Voronca se defineşte în primul rând prin cantitatea imensă de basme, poveşti, legende, lirica ocupând un loc secundar"[25].

[21] Elena Niculiţă-Voronca, *Datinile şi credinţele poporului român adunate şi aşezate în ordine mitologică*, vol. I, ediţie îngrijită de Victor Durnea, Iaşi, Editura Polirom, 1998, p. 21.

[22] *Ibidem*.

[23] *Dicţionarul literaturii române de la origini până la 1900*, Bucureşti, Editura Academiei R.S.R., 1979, p. 629.

[24] Apud Ovidiu Bîrlea, *op. cit.*, p. 440.

[25] Iordan Datcu, „Elena Niculiţă-Voronca şi datinele şi credinţele populare româneşti din Bucovina", în Elena Niculiţă-Voronca, *Datinile şi credinţele poporului român adunate şi aşezate în ordine mitologică*, I, ediţie îngrijită şi introducere de Iordan Datcu, Bucureşti, Editura Saeculum Vizual, 2008, p. 9.

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)

Masiva ei culegere, *Datinele şi credinţele poporului român adunate şi aşezate în ordine mitologică*, este reprezentativă pentru Bucovina şi cuprindea, la data apariţiei, informaţii folclorice inedite. A fost primită însă cu rezerve din cauza construcţiei, a felului în care autoarea lucrării şi-a ordonat informaţia, după criteriul mitologic şi ştiinţific al lumii antice, în care soarele este „motivul tuturor sărbătorilor, credinţelor şi miturilor", lui fiindu-i subsumate cele patru stihii, devenite categorii ordonatoare ale materialului etnografic şi folcloric: pământul, aerul, apa, focul. Volumul nu s-a bucurat de o bună recepţie critică nici în presă, nici la Academia Română, de unde autoarea aştepta inclusiv un sprijin material pentru a putea continua publicarea materialului cules (adunat în alte două volume). Nefiind susţinută de forul academic, celelalte volume ale lucrării n-au mai fost tipărite, ele pierzându-se în timpul Primului Război Mondial[26]. Folclorista nu s-a limitat doar la culegerea materialelor folclorice, a elaborat şi volumele: *Studii în folclor* (I, 1908; II, 1912) şi *Sărbătoarea Moşilor în Bucureşti* (1915), în care avansează interpretări mitologice, latinizante. Tocmai aceste „naivităţi latinizante", „apropieri hazardate care au compromis şcoala mitologică a secolului trecut"[27], cum le caracterizează Ovidiu Bîrlea, au discreditat cărţile ei în faţa criticilor vremii. Despre lucrările folcloristei din Bucovina au scris, de-a lungul timpului şi pe diferite tonuri, cercetători importanţi ai domeniului culturii tradiţionale româneşti: Ovid Densusianu, Andrei Bîrseanu, Simion Florea Marian, Artur Gorovei, Tudor Pamfile, Elena Sevastos, Ion Bogdan, Ion Muşlea, Ion Diaconu, Romul Vuia, Petru Caraman, Ovidiu Bîrlea, Traian Cantemir etc.

Analizată în contextul epocii, cu plusurile şi minusurile ei – mai ales exagerările latinizante i-au fost reproşate autoarei încă de la momentul apariţiei *Datinelor şi credinţelor...*, lucrarea Elenei Niculiţă-Voronca cunoaşte în prezent reevaluări (realizate de Iordan Datcu, Ion Popescu-Sireteanu, Lucia Berdan) care o aduc în rândul operelor reprezentative pentru etnologia românească.

Spre sfârşitul secolului al XIX-lea, în 1885, G. Dem. Teodorescu a teoretizat „curentul descendent" din romantism, tradiţionalismul, elogiindu-l în colecţia sa, *Poesii populare ale românilor*. Din tradiţionalism descinde ruralismul folcloristic românesc, „răspândit şi activ în toate marile provincii istorice româneşti"[28], curent care susţinea originea şi chiar substanţa exclusiv rurală a folclorului, teză neacceptată în folcloristica actuală. Dincolo de aspectul naţional, poporanist, promovat în cultura românească de istoricul Nicolae Iorga, ruralismul s-a manifestat ca „o tendinţă antimodernă în interpretarea creaţiei populare" (*ibidem*, p. 86). A fost adoptat mai ales de mica intelectualitate a satelor, învăţători şi preoţi întemeietori şi colaboratori ai unor publicaţii periodice de folclor apărute între 1900 şi 1940. Pentru Bucovina, un exemplu de publicaţie care a promovat ruralismul este revista înfiinţată de cantorul Constantin Milici la Soloneţ, „Ţara Fagilor", cu apariţie lunară în perioada iunie

[26] Idem, „Biografia mea", în „Bucovina literară", Suceava, serie nouă, anul XXIII, nr. 3–4 (253–254), martie – aprilie 2012, p. 83.

[27] Ovidiu Bîrlea, *op. cit.*, p. 412.

[28] Ion Alexandru, „Discipline etnologice. Folcloristică", în vol. *Etnologie românească*, p. 85.

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)

1931 – mai 1932[29]. Cu redacția în casa unui țăran autodidact, publicația era menită emancipării rurale, își propunea să fie un factor de cultură în această zonă a Bucovinei. Revista conținea articole de critică şi istorie literară, folclor, folcloristică, poezii şi proză. Articolele-program (cu ecouri puternice din prima gazetă românească a provinciei, „Bucovina") sunt edificatoare: „vrem să scoatem la lumina zilei, pe lângă producțiile culte, şi acele minunate producții ale poporului, adevărate comori de simțuri, de credință şi datini în care se oglindeşte sufletul simplu şi înflăcărat de poezie". Revista a avut şi colaboratori din alte zone ale țării: Mehedinți, Caransebeş, Bihor, Constanța, Bacău, Huşi, fiind repede răspândită dincolo de spațiul bucovinean. Colaborator la revistele „Doina", „Izvoraşul" (din 1929) şi „Neamul românesc pentru popor", Constantin Milici publică cântece şi strigături, descântece, cimilituri, snoave, onomastică populară, datini culese din comuna natală: *Poezii populare; Carte de poveşti (în graiul poporului de la țară). Adunate şi corectate; Orațiuni la nunta țărănească; Cântece şi strigături; Din bătrâni. Datini şi obiceiuri*. Este de reținut şi informația consemnată de Iordan Datcu în articolul de dicționar[30] consacrat lui Constantin Milici, că în Arhiva de Folclor din Cluj se află răspunsurile acestuia la chestionarele despre snoavă şi doină.

În secolul al XX-lea, în perioada interbelică a fost inaugurată Universitatea românească din Cernăuți (1919) şi la Facultatea de Litere şi Filosofie a fost creată Catedra de literatură română modernă şi folclor, ocupată între 1 noiembrie 1922 şi 30 septembrie 1924, de Leca Morariu ca profesor suplinitor, iar din 1 decembrie 1924 până la 1 octombrie 1944, ca profesor titular.

Discipol al lui Sextil Puşcariu (fondator, alături de Ovid Densusianu şi H. Tiktin, al Societății filologice înființate în 1905 la București), Leca Morariu era un nume cunoscut şi apreciat şi în folcloristică. Activitatea meticuloasă de culegător de folclor, publicarea volumului *De la noi. Poveşti bucovinene* (1915) premiat de Academia Română în 1921, au fost urmate de contribuțiile teoretice aduse disciplinei, prezentate în cursurile de folclor ținute la universitate sau în articole din presă, apărute în diverse publicații, cu precădere în longeviva revistă „Făt-Frumos".

De la catedra universitară, Leca Morariu deschide un alt capitol al preocupărilor folclorice, cel al contribuțiilor teoretice. Între cursurile ținute de el se numără: *Aspecte din poezia populară românească* (1923/1924), *Cântecul popular românesc* (1924/1925), *Cântecul popular* (curs public, ținut în decembrie 1934). În cadrul cursurilor sunt abordate de profesor probleme ce țin de geneză şi de autor, de datare şi de autenticitate a textului folcloric din colecții consacrate (culegerea Alecsandri), aspecte de oralitate şi estetică a discursului folcloric. Nu întâmplător în titlurile cursurilor

[29] Informații despre această publicație vezi şi la: Roxana Milici-Ciobanu, „Constantin Milici şi revista «Țara Fagilor» în „Țara fagilor", Suceava, anul I, 1993, nr. 1 şi nr. 2; Nicolae Cârlan, „Un rapsod şi folclorist amator din Bucovina: C. Milici", în „«Suceava». Anuarul Muzeului Național al Bucovinei", XXI, 1994, p. 518–527; Constantin Milici, *Din Țara Fagilor*, ediție îngrijită de Alina-Cristina Tomoiagă, postfață de Iordan Datcu, Cluj-Napoca, Editura Vremi, 2006.

[30] Iordan Datcu, *Dicționarul etnologilor români*, ediția a III-a, revăzută şi mult adăugită, București, Editura Saeculum I. O, 2006, p. 594.

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)

ținute după 1924 apare sintagma „cântec popular", explicația pe care o dă pentru această opțiune este: „Constatăm înainte de toate că poezia populară e la origine împreunată cu cântec sau cel puțin cu un recitativ, ca în urătură sau strigătură"[31]. Alte subiecte pe care le discută cu studenții țin de localizarea geografică și de circulația cântecului. Profesorul Leca Morariu se referă și la metodologia culegerii materialului folcloric, învățându-și studenții că specialistul are datoria de a culege „critic" produsele folclorice, de a nu lăsa să se strecoare contrafaceri. În concepția lui, folcloristul trebuie să „reconstruiască (cristalizeze) arhetipul cântecului" și aceasta nu se putea realiza fără „un principiu de metodă folclorică" pe care, mărturisea el, „îl profesez în toate cercetările mele folclorice", dar se îndoia că un filolog ar face același lucru cu consecvența unui folclorist. Este locul în care Leca Morariu se delimitează categoric de teoria lui Ovid Densusianu privitoare la relația folclorului cu filologia, pronunțându-se pentru eliberarea folcloristicii de sub tutela filologiei: „folcloristul nu va primi, ca filologul, tot ce iese chiar de-a dreptul din popor drept autentic și definitiv, ci, ținând seamă de faptul că chiar în poporul depozitar al cântecului popular se găsesc atâția indivizi de mai puțin talent, va căuta ca, din neostoite cercetări și din utilizarea tuturor variantelor, să reconstituiască tipul autentic și neviciat al cântecului popular"[32]. Profesorul își îndruma studenții să se opună orientării manifestate „chiar de o autoritate ca O. Densusianu" și să evite „întoarcerea la epoca filologică a folclorului", care-i părea prea permisivă în privința contrafacerilor textelor folclorice. Prin vocea profesorului Leca Morariu, în mediul universitar cernăuțean o parte din orientările noi în folclor teoretizate de Școala filologică prin promotorul ei, Ovid Densusianu, au fost receptate cu prudență sau chiar respinse.

Profesorul Leca Morariu s-a distins între colegii săi universitari mai ales prin pasiunea şi perseverența cu care a inițiat şi a condus cercetările asupra limbii şi a folclorului istroromânilor – începute de el încă din anii 1909/1910, sub îndrumarea lui Puşcariu –, publicând mai multe studii[33] pe această temă şi formând câțiva discipoli în domeniu, încât în revista „Glasul Bucovinei" se afirma că „între tuspatru universitățile româneşti, Alma Mater Carolina deține locul întâi în cercetarea istroromânilor prin acțiunea inițiată de d. prof. univ. dr. Leca Morariu şi prelungită în contribuțiile d-lor P. Iroaie şi Tr. Cantemir"[34]. Universitarul ieşean Petru Caraman observa că „prof. Leca Morariu a creat un adevărat curent: a făcut şcoală, punând efectiv la lucru, în satele istriene, elevi formați de dânsul"[35]. Între discipolii profe-

[31] Leca Morariu, *Aspecte din poezia populară românească* (1923/1924), curs mss. p.1.

[32] *Ibidem*, p. 54.

[33] Leca Morariu, *Lu fraţi noştri, Libru lu Rumeri din Istrie*, Susn'eviţa–Jeiăn, Suceava, 1928 se indică paginile. „Noterelle istro-rumene", extras din „Studi Rumeni", vol. III, Roma, 1928, 8 p.; *De-ale Cirebirilor*, I, Cernăuți, 1929, 121 p.; II, 1932, 16 p.; III, Suceava, 1933; IV, Cernăuți, 1934; pentru alte, numeroase, contribuții ale lui Leca Morariu în problema dialectului istroromân, vezi Liviu Papuc, *op. cit.*, p. 226–227, 243–250.

[34] „Glasul Bucovinei", anul XXI, nr. 5 512/25 decembrie 1938, p. 3. Apud Liviu Papuc, *op. cit.*, nota 481, p. 143.

[35] Apud Liviu Papuc, *op. cit.*, p. 144, nota 482.

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)

sorului Leca Morariu, recunoscuți ca reprezentanți ai şcolii filologice şi folclorice de la Cernăuți, se numără Petru Iroaie, Traian Cantemir, Petru Rezuş etc.

Filolog, folclorist, dialectolog, critic, istoric literar şi romancier, profesorul Traian Cantemir s-a aventurat până la românii din peninsula Istria în două călătorii de studiu, întreprinse la intervale scurte în „solitudinea inospitalieră a peninsulei de la subsuoara Italiei". Materialul adunat în anchetele de teren (20 mai – 14 iulie 1932; 15 februarie – 5 martie 1933) a constituit obiectul mai multor articole publicate între anii 1933 şi 1944, în revistele „Junimea literară", „Făt-Frumos", „Crainicul cetății", „Revista Bucovinei". 12 dintre ele au apărut numai în revista „Făt-Frumos". Un studiu mai amplu, „Motivele dispariției poeziei populare la istroromâni"[36], a provocat, un an mai târziu, un comentariu critic al colegului său, Petru Iroaie. Acesta, făcând anchete de teren în satele istroromânilor în 1935, la doi ani după ce Traian Cantemir anchetase şi el zona, descoperă 140 de texte de cântece populare, cu care „venind peste aşteptările cercetătorilor dialectului istroromân, aduce un bogat şi divers material pentru studiile noastre filologico-literare şi folclorice"[37]. Petru Iroaie a alcătuit prima culegere de cântece populare istroromâne, sugerându-i apoi, amical, colegului de catedră universitară că ar fi fost potrivită o abordare mai nuanțată a temei şi îi propune chiar un titlu mai apropiat de realitatea din teren: *Motivele dispariției din circulație a cântecului popular cirebir*. De altfel, dacă Petru Iroaie s-a arătat mai interesat de lirica istroromânilor, Traian Cantemir a acordat atenție în special studiului dialectal al limbii vorbite de istroromâni, istoricului aşezărilor şi prozei populare a locuitorilor satelor (20 la număr) de sub Monte Maggiore, deoarece „în cursul evoluției sale istorice, Istria s-a înnrednicit, pe întreg cuprinsul ei, de îmbelşugată viață românească. Aceasta însă nu s-a născut şi nu s-a dezvoltat pe pământul peninsulei de la subsuoara Italiei, ci a fost transplantată din Peninsula Balcanică şi alimentată cu noi coloni din acele părți. Când afluxul lor încetează, fiind înlocuit cu grupuri de naționalitate străină, elementul românesc istrian se resimte de lipsa reîmprospătării şi începe să-şi clatine coeziunea"; dar, chiar în aceste împrejurări, la 1932–1933 în câteva localități „limba românească rivalizează şi acum cu cea italiană sau slavă"[38]. Din aceste sate, Traian Cantemir a cules şi a publicat, în revista „Făt-Frumos", şapte poveşti ciribire, iar în anul 1935 a alcătuit volumul *Ciripiri cirebire*.

Tot în perioada interbelică, receptarea ideilor şi a metodelor de cercetare monografică promovate de Şcoala sociologică de la Bucureşti a fost facilitată în Bucovina prin chiar faptul că, la propunerea istoricului Ion Nistor, profesorul Dimitrie Gusti a organizat, în anul 1928, o primă campanie monografică în satul bucovinean Fundu Moldovei din Ocolul Câmpulungului Moldovenesc.

[36] În „Făt-Frumos" Cernăuți, anul X, nr. 1, 1935, p. 28–32 şi nr. 3, 1935, p. 122–125.

[37] Petru Iroaie, „Cântece populare istroromâne. Texte, traducere, studiu, note literare", în „Făt-Frumos", Cernăuți, anul XI, nr. 1–2, ianuarie – aprilie 1936, p. 18.

[38] Traian Cantemir, *Românii din Valdarsa şi Jeiăn*. Istoric, în „Buletinul Institutul «Cernăuți»", anul VII, Cernăuți, Tip. Mitropolitul Silvestru, 1944, nr. 33, p. 1.

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)

În vara anului 1939, profesorul Traian Cantemir, pe atunci asistent universitar al lui Leca Morariu, a participat la ancheta sociologică întreprinsă de Universitatea din Cernăuți, în comunele sucevene Voroneț şi Mănăstirea Humorului. Scopul cercetării etnofolclorice a zonei era ca, pe baza materialului folcloric adunat şi a analizei lui comparative, să se stabilească fondul primordial şi să se identifice suprapunerile succesive. Timp de 50 de ani, cea mai mare parte a textelor populare culese de tânărul asistent universitar, cu excepția a şapte dintre ele, prezente în broşura *Reflexe folclorice în poezia lui Şt. O. Iosif* (1943), a rămas inedită. Abia în 1989, Traian Cantemir a adunat, într-un volum de aproape 400 de pagini, materialul folcloric cules în ancheta din 1939 şi l-a publicat la Iaşi, cu titlul *Folclor literar din Suceava*[39]. În *Cuvântul înainte*, autorul aminteşte că, la data culegerii, „una din problemele care a preocupat echipa de cercetători bucovineni a fost elucidarea modalității în care se îmbină noul cu elementul tradițional. Extinsă şi la folclor, analiza cere stabilirea unui fond primordial al zonei, pe baza căruia să se poată trece ulterior la identificarea suprapunerilor succesive. […] procedeul care se impune pentru investigarea fondului de bază este juxtapunerea materialului folcloric aparținând Bucovinei, celui din Maramureş. Părțile comune Maramureşului constituie primele transplantări de creații anonime efectuate pe pământul Bucovinei”[40]. În localitățile unde s-au desfăşurat anchetele, cercetătorii au întâlnit o populație a cărei „predispoziție poetică” explica numărul mare al motivelor folclorice vehiculate, ca şi multitudinea de variante. Aceeaşi predispoziție se manifesta în facilitatea versificării. Pentru a o proba şi pentru a ilustra „spontaneitatea improvizației şi discreția elaborării, caracteristice folclorului general”, Cantemir consemnează un text ce surprinde, până la amănunt, chiar instalarea echipei sociologice în Mănăstirea Humorului: „La sfârşitu lunii iuli,/ Primaru în sat ni spuni:/ – Az, mâne trebuie să vie/ Nişte domni la primărie,/ Nişte domni ce-au învățat/ Sî steie o lună-n sat./ Au îmblat case să cate/ De acelea mai curate./ Cu Onoi s-au pus la cale/ Sî le deie di mâncari./ Onoi casă-a-nchiriat,/ Farfurii a cumpărat,/ Bucătăreasă a adus,/ Toate-n funcție el le-a pus./ Li sî spunea domnilor/ «Echipa monografilor»”[41]. Volumul cuprinde: cântece despre cântec, cântece de dragoste, cântece de dor şi jale, blesteme, cântece de înstrăinare, cântece despre noroc, satirice, despre ostăşie, de nuntă (*Nunta*), strigături nupțiale, cântece despre raporturile postnupțiale, cântece păstoreşti, despre natură şi animale, colinde, pluguşoare, bocete, descântece, strigături, cântece de bătrânețe, balade, ghicitori, recitative în jocurile de copii şi câteva basme. În total, 843 de texte adunate de la aproape 50 de informatori din cele două localități – 28 din comuna Mănăstirea Humorului, 22 din Voroneț.

[39] Traian Cantemir, *Folclor literar din Suceava*, Iaşi, f. ed., 1989.
[40] *Ibidem*, p. 1–2.
[41] *Ibidem*, p. 3.

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)

BDD-A32704 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:59:03 UTC)